

איכה ישבה בדד?

שוב חברי ממשלה וכנסת בשליחות פעילי המקדש. ולשכת ראש הממשלה שותקת.

ט' באב תשע"ח, 21 ביולי 2018

"עצם העובדה שהצעדה הזו מתקיימת סביב העיר העתיקה היא אומרת שעוד לא נסתיימה המלאכה. הרבה עוד לפנינו ובכדי שבאמת נוכל להגיד את דברי הפסוק שבו סיימנו את קריאת המגילה "השיבנו ה' אליך ונשובה. חדש ימינו כקדם". הצעדה הזו חייבת להיות לא סביב שערי העיר העתיקה היא חייבת להיכנס לעיר העתיקה פנימה מכל מקום ולזרום לכותל לזרום לכיוון הר הבית בדיוק כפי שהיה באותם ימינו כקדם.... בעזרת ה' נגיע לחדש ימינו כקדם שנוכל לעלות בצעדה הזו על אותם האבנים שעלו היהודים לפני 2,000 שנה להר הבית. גם זה יקרה אם נהיה נחושים ונמשיך בנחישות בריבונות שלנו על העיר הזו על כל חלקיה, על כל ארץ ישראל. בע"ה בסופו של דבר נגיע באופן מלא לחדש ימינו כקדם".

השר אלקין במסגרת "צעדת ליל תשעה באב" שארגנה תנועת "נשים בירוק". ערב ט' באב, 21/7/2018.

בכל שנה, חופשת הקיץ ובפרט תשעה באב מביאים להתגברות של לחצים שונים מצד ישראל לשחיקת הסטטוס קוו בהר הבית/חרם א-שריף. דווקא בתקופה זו השנה החליט ראש הממשלה לאפשר מחדש לחברי כנסת לבקר בהר הבית/חרם א-שריף אחרי שבמשך למעלה משלוש שנים ביקורים כאלו נאסרו בהוראתו. בשבועות האחרונים ראינו כיצד שוב ושוב חברי ממשלה וכנסת מנצלים את ביקוריהם המחודשים בהר הבית וסביבתו לפעולות שתואמות בצורה ברורה את האופן שבו פועלות כעת תנועות המקדש.

תנועות המקדש פועלות על פי אסטרטגיה ברורה שהן עצמן תיארו את פרטיה והסבירו את ההיגיון המנחה אותה: המטרה המידית של תנועות המקדש היא להגדיל עוד ועוד את כמות המבקרים היהודים בהר. ככל שיגדל מספר המבקרים תגבר גם הדרישה מהשטח לסיים את הסטטוס קוו ולאפשר תפילת יהודים בהר. לשיטתן של תנועות המקדש דרישה שכזו יחד עם פעולות הפגנתיות חוזרות ונשנות של יהודים המנסים להתפלל בהר יגרמו לבסוף לממשלה לאשר תפילת יהודים. החלטה זו תגדיל עוד יותר את הנוכחות היהודית בהר הבית ועמה יגדל גם הכוח הפוליטי של תנועות המקדש עד כדי כך שיתאפשר להן לממש את המטרה הגדולה שלהן: ביטול המעמד המוסלמי הייחודי בהר, פגיעה במסגדים ואף הסרתם ונקיטת פעולות ממשיות לבניית בית המקדש¹.

¹ להרחבה על האסטרטגיה המוצהרת של תנועות המקדש ראו נייר עיר עמים "שניים אוזנין: על הקשרים המתהדקים בין תנועות המקדש למשטרה", נובמבר 2017.

בשנים 2012-2014 ראינו כיצד שיתוף הפעולה בין חברי הכנסת לפעילי המקדש הוביל להסלמת הסכסוך בהר הבית/חרם א-שריף², והמשיך בשנת 2015 בפגיעה בחופש הפולחן של מוסלמים במקום הקדוש ולהתפרצות נרחבת של מעשי אלימות³.

אירועי השבועיים האחרונים – חודש וחצי בלבד לפני חגי תשרי – מגלים שעם הסרת הרסן בנושא הר הבית שהוטל על פוליטיקאים ישראלים לפני כשלוש שנים, הם ממהרים לחזור לדפוס הפעולה הקודם שהביא בעבר לשחיקת הסטטוס-קוו בהר הבית/חרם א-שריף ולהתפרצויות אלימות בירושלים. בקיץ 2015 הגיע שיתוף הפעולה בין תנועות המקדש לחברי הקואליציה של נתניהו בזמן חגי תשרי לשיא של מתיחות בהר. ללא התערבות רשמית של לשכת ראש הממשלה בנעשה כבר עתה, אנחנו עלולים לראות הדרדרות חוזרת ואף חריפה יותר גם השנה.

1. חברי כנסת ושרים בכירים מגיעים להר הבית וקוראים לתפילת יהודים ולבניית בית המקדש

באוקטובר 2015 הורה ראש הממשלה נתניהו לאסור על חברי כנסת לבקר בהר הבית. ההחלטה התקבלה אחרי שהחיכוכים בהר הבית הביאו להתפרצות של גל אלימות נרחב שכלל התקפות דקירה יומיומיות בירושלים ובמקומות נוספים משני עברי הקו הירוק. בישראל העדיפו להציג את החלטת ראש הממשלה כעניין בטחוני – קרי, כאילוץ הנובע ממעשי האלימות הפלסטיניים - והתעלמו מכך שחברי הכנסת מהימין ניצלו דרך קבע את ביקוריהם במקום כדי לפעול נגד הסטטוס קוו בהר הבית/חרם א-שריף.

השנה, ב- 3 ביולי 2018, הודיע ראש הממשלה נתניהו על ביטול האיסור. ב-5 ביולי פרסם יו"ר הכנסת ח"כ יולי אדלשטיין את ההנחיות והכללים לביקור חברי כנסת בהר וב-8 ביולי ביקרו בהר השר אורי אריאל (הבית היהודי) וחברת הכנסת שרן השכל (ליכוד). למחרת הגיעו להר הבית/חרם א-שריף חברי הכנסת יהודה גליק (ליכוד), שולי מועלם (הבית היהודי) ואמיר אוחנה (ליכוד).

כבר במהלך ביקורים ראשונים אלו בחרו חברי הקואליציה לפעול בדיוק באותו האופן שהביא לפני שלוש שנים למשבר בהר הבית ולהטלת האיסור על כניסתם להר; הם פרסמו הצהרות מצולמות מההר בדבר הכוונה לפעול לביטול הסטטוס קוו בהר הבית/חרם א-שריף ואף הרחיקו לכת מעבר לכך:

ח"כ אמיר אוחנה נשא הכרזה מצולמת בעת ביקורו בהר הבית/חרם א-שריף בה אמר: "מתי נראה פה את דגל ישראל? במהרה בימינו. אנחנו רואים יותר ויותר יהודים שעולים להר הבית. וככל שזה ימשיך ויגבר כך הריבונות שלנו תתקרב ל-100. הר הבית בידנו אבל חלקית, לא מלא. ביום שבו יהודים יוכלו

---

² ראו למשל ניירות המעקב של עיר עמים [לחודשים יוני-ספטמבר 2014](#), ו-[חגי תשרי 2014](#)
³ עיר עמים, "הגבלות קולקטיביות על כניסת מתפללים מוסלמים למתחם הר הבית/חרם א-שריף: שינוי ברוחו של הסטטוס קוו וגורם מרכזי בהתפרצות האלימה בירושלים", נייר עמדה, נובמבר 2015

לעלות לכאן, להתפלל, אז הריבונות תהיה גבוהה יותר. ואנחנו מייחלים ליום הזה ופועלים כדי שהיום הזה יגיע".⁴

גם השר אורי אריאל נשא הכרזה מצולמת בעת ביקורו בהר ובה אמר: "הר הבית צריך להיות פתוח לתפילה ליהודים במשך כל ימות השנה כולל לנבחר הציבור, המוסלמים אינם בעלי הבית על ההר ואסור לנו להשלים עם האיומים והאלימות שגורמים למגבלות בעלייה להר הבית. אנו מקווים ומתפללים שתשעה באב יהיה יום שמחה. כפי שהנביא אומר, שיבנה בית המקדש שלא יהיו יותר צומות ונוכל להקריב את כל הקרבנות שעליהם קראנו השבוע בפרשת פנחס השבת נוכל גם לקיים אותה ולא רק ללמוד עליה, יהי רצון בעזרת השם, ברכת כהן על כל העולים להר".⁵

אחרי שביקרה בהר התראיינה חה"כ שרן השכל לתכניתו של ינון מגל בתחנת הרדיו 103fm . מגל שאמר במהלך הראיון כי "ברור שבית המקדש ייבנה... כיפת הסלע היא בכלל לא מסגד" שאל את השכל האם היא מאמינה שבית המקדש ייבנה. תשובתה הייתה: "זו שאלה שהיא קצת יותר מורכבת. אנחנו יכולים אם היינו רוצים. ליפול משמיים הוא לא ייפול".⁶

כפי שהובא גם בראשית נייר זה, בערב ט' באב (שבת, 21 ביולי) השתתף השר זאב אלקין (שמתמודד כיום על ראשות עיריית ירושלים) ב"צעדת ליל תשעה באב" מסביב לעיר העתיקה שארגנה תנועת "נשים בירוק". אלקין עצמו אמר את הדברים הבאים: "עצם העובדה שהצעדה הזו מתקיימת סביב העיר העתיקה היא אומרת שעוד לא נסתיימה המלאכה. הרבה עוד לפנינו ובכדי שבאמת נוכל להגיד את דברי הפסוק שבו סיימנו את קריאת המגילה "השיבנו ה' אליך ונשובה. חדש ימינו כקדם" הצעדה הזו חייבת להיות לא סביב שערי העיר העתיקה היא חייבת להיכנס לעיר העתיקה פנימה מכל מקום ולזרום לכותל לזרום לכיוון הר הבית בדיוק כפי שהיה באותם ימינו כקדם.... בעזרת ה' נגיע לחדש ימינו כקדם שנוכל לעלות בצעדה הזו על אותם האבנים שעלו היהודים לפני 2,000 שנה להר הבית. גם זה יקרה אם נהיה נחושים ונמשיך בנחישות בריבונות שלנו על העיר הזו על כל חלקיה, על כל ארץ ישראל. בע"ה בסופו של דבר נגיע באופן מלא לחדש ימינו כקדם".

אלקין נשא דברים אלו מיד אחרי דובר אחרי שהכריז "עוד מעט המוסלמים יצטרכו להוריד את כל האורות הירוקים הללו מהמסגדים שלהם וללכת לארץ אחרת".

למרות שעברו שבועיים מאז הקריאות המפורשות של השר אריאל וחברי הכנסת השכל ואוחנה, לא נשמעה בעניין כל תגובה מגורם ישראלי בכיר רשמי. בפרט, לשכת ראש הממשלה לא הגיבה לא להתרסתו של ח"כ אוחנה נגד הסטטוס קוו שממשלת ישראל לכאורה מחויבת אליו ולא לקריאות הבוטות של השר אריאל וח"כ השכל. ראש הממשלה ויו"ר הכנסת בחרו להתעלם גם מכך שחברי הכנסת הפרו את התנאי שהכניסה להר תהיה ללא אמצעי תקשורת. לא רק שהם הפיצו בהרחבה את צילומי הווידאו של

⁴ דף הפייסבוק "סטודנטים למען הר הבית – העמוד הרשמי", 2 ביולי 2018

⁵ ערוץ היוטיוב של "חדשות הר הבית", 8 ביולי 2018

⁶ התכנית של ינון מגל וענת דוידוב בתחנת הרדיו 103fm, 9 ביולי 2018

הכרזותיהם בהר ברשתות החברתיות, אלא שהחומרים אף הגיעו לידי תאגיד השידור והופיעו בכתבה ששודרה בחדשות ערוץ 11.⁷

II. חברי הקואליציה בשליחות האסטרטגיה המוצהרת של פעילי המקדש נגד הסטטוס קוו

ההתבטאויות שהבאנו לעיל הן יותר מהצהרות בעייתיות. דבריהם של חברי הקואליציה מהדהדים בצורה מדויקת את הפעולות המרכזיות של תנועות המקדש בתקופה הנוכחית כנגד הסטטוס קוו.

קריאתו של חה"כ אוחנה מבטאת את האסטרטגיה המוצהרת של תנועות המקדש ששינוי הסטטוס קוו יגיע כתוצאה מגידול מספר היהודים שמגיעים להר הבית/חרם א-שריף. בדוחות קודמים הבאנו תיעוד נרחב שמראה כיצד הגדלת מספר היהודים המגיעים להר הפכה למטרה העכשווית המרכזית של תנועות המקדש. לשיטתן, כש"הדרישה לבנות בית מקדש לא תבוא משניים שלושה אנשים אלא מציבור גדול ורחב ... מדינת ישראל לא תוכל לעמוד בסירוב"⁸. ואכן ההזמנות שהפיצו תנועות המקדש בקריאה להגיע אל הר הבית/חרם א-שריף בצום תשעה באב היו תחת הכותרת "מפסיקים לבכות מתחילים לבנות".

השר אריאל וחברת הכנסת השכל הפיצו סרטוני וידאו שבהם הם מברכים ברכות בהר (אריאל בירך את ברכת הכוהנים והשכל בירכה נער לרגל בר המצווה שלו). אחת מהדרכים שבהן מרבים פעילי המקדש להתריס נגד הסטטוס קוו שאוסר על תפילת יהודים בהר היא לקרוא בקול ברכות מהתפילה היהודית. מעשים אלו שמנוגדים לכללי הביקור שהממשלה הגדירה גוררים הוצאה מההר בידי שוטרים. בדבריהם אריאל והשכל העבירו מסר לציבור היהודי להמשיך ולהתריס בדרך זו נגד הסטטוס קוו. ואכן בתשעה באב ניצלו פעילי המקדש את המספר הגדול של מבקרים יהודים בהר בכדי לחזור על מעשיהם של אריאל והשכל כהתרסה נגד איסור התפילה בהר: ארגון "ייראה – מתנדבים לעידוד העלייה להר הבית" דיווח כי "במהלך היום הוציאה המשטרה מהר הבית 15 יהודים שלא עמדו באיסורי הממשלה על פעילות יהודית מופגנת בהר הבית. 10 שהשתחוו, 3 ששרו וקוננו בקול, 1 שצעק שמע ישראל, 1 שניסה לצאת ממסלול ההליכה"⁹.

התמיכה של שרים וחברי כנסת בהפרת הסטטוס קוו בהר הבית/חרם א-שריף מובילה לשינוי מדיניותה של המשטרה, אשר מגלה יותר ויותר סלחנות כלפי הפרת הכללים שהיא עצמה קבעה. ארגון "ייראה – מתנדבים לעידוד העלייה להר הבית" דיווח כי "העולים דיווחו כי משתחווי בזק לא עוכבו היום ולא גורשו מההר"¹⁰.

⁷ [חדשות הערב](#), ערוץ 11 של תאגיד השידור כאן, 9 ביולי 2018

⁸ אביעד ויסולי: "נתניהו ייאלץ לאשר תפילת יהודים בהר הבית כשמספר העולים יעבו 100 אלף בשנה. זה רק כ- 300 יהודים ביום בממוצע". ארנון סגל: "ברגע שיאפשרו לעלות להר בית כמו שצריך אז יעלו מאות אלפי יהודים. תהיה תפילה ואחרי זה קורבנות ובית מקדש. לא יהיה אפשר למנוע את זה... אחרי הפעולות נמשכים הלבבות". יהודה גליק: "[כש]הדרישה לבנות בית מקדש לא תבוא משניים שלושה אנשים אלא מציבור גדול ורחב... מדינת ישראל לא תוכל לעמוד בסירוב". לתיעוד המלא ראו "[שניים אוחזין: על הקשרים המתחדקים בין תנועות המקדש למשטרה](#)", דו"ח עיר עמים, נובמבר 2017.

⁹ [מתוך דף הפייסבוק של הארגון](#), 22 ביולי, 2018.

¹⁰ שם.

III. פעילי המקדש מרחיבים את פעילות המחאה שלהם אל לבו של הרובע המוסלמי

לקראת צום תשעה באב ובמהלכו קיימו פעילי מקדש פעולות הפגנות בנקודות שונות בלב הרובע המוסלמי, ליד השערים דרכם נכנסים מתפללים מוסלמים להר הבית/חרם א-שריף. משך למעלה מ-48 שעות הגיעו קבוצות של פעילי מקדש שוב ושוב אל מקומות כמו רחוב שוק אלכתאנין, שער השלשלת, שער השבטים ועוד, וקיימו שם הפגנות בכסות של תפילה ולימוד תורה. מדובר במקומות שהם בלב הרובע המוסלמי, בצמוד לכניסות המשמשות מתפללים מוסלמים אל הר הבית/חרם א-שריף¹¹. פעילי המקדש לא הסתפקו בכך, ואף הגיעו לפחות שלוש פעמים במהלך אותן 24 שעות לתפילה של הפגנת נוכחות בבית הקברות המוסלמי הגדול באב א-רחמה אשר צמוד לדופן המזרחי של הר הבית¹². בבוקר יום ראשון הגיעו פעילי "סטודנטים למען הר הבית" אל הכניסה לשער המוגרבים שם נכנסים יהודים אל הר הבית/חרם א-שריף וקיימו שם מיצג של עבודות בניה להקמת בית המקדש. גם חבר הכנסת יהודה גליק הגיע לפחות פעם אחת אל שוק אלכתאנין והצטרף אל מעשיהם של פעילי המקדש. בכמה מקרים בבית הקברות באב א-רחמה ובשוק אלכתאנין הפעילות ההפגנתית הזו לוותה גם בהצקות לעוברים ושבים פלסטינים והתפתחה לעימותים¹³.

פעולות אלו הן בעצם יישום הלכה למעשה את קריאתו של השר אלקין באותו זמן ממש, שהבאנו לעיל: "להיכנס לעיר העתיקה מכל מקום ... ולזרום להר הבית". אלקין גם הבהיר את המטרה: "לחדש ימינו כקדם כפי שכתוב במגילת איכה".

IV. בטרם חגי תשרי – נדרשת התערבות מיידית של לשכת ראש הממשלה

האירועים המתוארים לעיל התרחשו בתקופה של לא יותר משבועיים והתעצמו במהירות ביומיים שסביב צום תשעה באב. בעוד חודש וחצי יחלו חגי תשרי, תקופה של שלושה שבועות שבהם מגיעה לשיאה הפעילות של תנועות המקדש בהר הבית/חרם א-שריף וסביבתו.

לפני שלוש שנים, סימן חודש אב תשע"ה (יולי-אוגוסט 2015) את סיומה של הרגיעה שהושגה במאמץ רב של גורמים ישראלים, פלסטינים, ירדנים ואמריקאים בהר הבית/חרם א-שריף אחרי האלימות שהתפרצה בירושלים בקיץ 2014. תוך פחות מחודשיים המתרחשות בהר הסלימה וזאת לא מעט בשל מעשיהם של פוליטיקאים ישראלים כשר אורי אריאל שביקר ערב ראש השנה תשע"ו בהר הבית/חרם א-שריף ופרסם משם סרטון וידאו שבו הוא קורא לבניית בית המקדש.

בספטמבר 2015 הובילו מעשים אלו לכך שמשטרת ישראל תטיל הגבלות קולקטיביות חריפות נגד כניסת מתפללים מוסלמים אל הר הבית, בסתירה גמורה לרוח הסטטוס קוו אליו הממשלה טוענת שהיא מחויבת. זמן קצר לאחר מכן החלו אירועי דקירה יומיומיים בירושלים שסחררו את העיר ואת ישראל והשטחים הכבושים כולם לסחרור דמים מסוכן שנמשך חודשים ארוכים.

¹¹ למשל הפגנת הנוכחות דרך תפילה בשבת בערב צמוד לכניסה אל הר הבית/חרם א-שריף בשוק אלכתאנין. עמוד הפייסבוק של פעיל המקדש ארנון סגל, 21 ביולי, 2018.

¹² למשל תיעוד מדף הפייסבוק של מרכז המידע בסילואן, מיום ששי ה-20 ביולי

¹³ "תיעוד: עימות בין יהודים לבעלי חנויות בעיר העתיקה", אתר וואינט, 22 ביולי, 2018

לצד דפוס הפעולה החוזר של תומכי תנועות המקדש בכנסת ובממשלה אנחנו רואים גם שראש הממשלה נתניהו חוזר על אותה טעות מלפני שלוש שנים. כאז כן היום, ראש הממשלה אינו מתבטא ואינו עוצר את חברי הממשלה והמפלגה שלו אשר פועלים בעקביות נגד הסכם הסטטוס קוו ואף מתבטאים בעד בניית בית המקדש ובעצם הרס כיפת הסלע. אם ראש הממשלה אכן מחויב להסכמות שהוא עצמו הגיע אליהן עם ממשלות ירדן וארצות הברית, נדרשת התערבות פומבית של לשכתו כדי לעצור מהלכים שהעבר המאוד קרוב מלמד עד כמה הם מסוכנים.